

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

N Á L E Z

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 211/2020-35

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 8. septembra 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Martina Vernarského (sudca spravodajca) a sudcov Ivana Fiačana a Petra Straku prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného obchodnou spoločnosťou Advokátska kancelária MARCEL BIZNÁR, s. r. o., Bajkalská 31, Bratislava, v mene ktorej koná advokát a konateľ Mgr. Marcel Biznár, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 2 T 87/2010 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 2 T 87/2010 v časti rozhodovania o trovách obhajoby p o r u š e n é b o l i .

2. [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadost'učinenie v sume 1 000 € (slovom tisíc eur), ktoré je Okresný súd Bratislava I povinný zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

3. Okresný súd Bratislava I je povinný uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy právneho zastúpenia v sume 375,24 € (slovom tristosedemdesiatpäť eur a dvadsaťštyri centov) na účet jeho právneho zástupcu, obchodnej spoločnosti Advokátska kancelária MARCEL BIZNÁR, s. r. o., Bajkalská 31, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého konania a sťažnostná argumentácia

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 211/2020-12 z 9. júna 2020 prijal na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), podľa § 56 ods. 5 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 T 87/2010 (ďalej len „napadnuté konanie“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplynulo, že rozhodnutím okresného súdu sp. zn. 2 T 87/2010 z 5. septembra 2011 bol sťažovateľ v označenej trestnej veci ustanovený za obhajcu obžalovanému [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ]. Po tom, ako bolo ustanovenie sťažovateľa za obhajcu okresným súdom zrušené, si sťažovateľ podaním

z 18. januára 2017 uplatnil nárok na priznanie trov právneho zastúpenia v sume 2 878,15 €. Okresný súd o nároku sťažovateľa rozhodol uznesením z 12. októbra 2018 vydaným vyšším súdnym úradníkom, ktorým priznal sťažovateľovi odmenu v sume 573,09 €. Keďže podľa sťažovateľa priznaná odmena bola súdom vyčíslená nesprávne, „*dokonca ani súčet priznanej odmeny za jednotlivé úkony nezodpovedá celkovej priznanej odmene*“, sťažovateľ podal 24. októbra 2018 proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka sťažnosť. Sťažovateľ sa následne podaním zo 16. júla 2019 obrátil na predsedu okresného súdu so žiadosťou o odstránenie prietáhov vo veci rozhodnutia o trovách obhajoby. Okresný súd listom sp. zn. 1 Spr V 306/2019 zo 14. augusta 2019 oznámil sťažovateľovi, že jeho podanie posúdil ako sťažnosť pre nečinnosť podľa § 55 ods. 3 Trestného poriadku a postúpil ju „*na vybavenie priamo do konania 2T 87/2010*“. Okresný súd však aj napriek tomu o sťažnosti sťažovateľa nerozhodol a napadnuté konanie v časti rozhodovania o nároku sťažovateľa na priznanie trov právneho zastúpenia dosiaľ nie je právoplatne skončené.

3. Pokiaľ ide o kritérium právnej a faktickej zložitosti veci, sťažovateľ zastáva názor, že prejednávaná vec „*patrí k štandardnej agende všeobecných súdov a... absolútne nie je skutkovo a ani právne zložitá, takže ju súd mal skončiť do niekoľkých mesiacov*“. V rámci kritéria správania sťažovateľa ako účastníka konania sťažovateľ uviedol, že „*nemá možnosť ovplyvniť konanie súdu a teda svojim správaním alebo procesným postupom nezapríčinil nemožnosť konania vo veci*“. V rámci hodnotenia postupu okresného súdu v napadnutom konaní „*z hľadiska dĺžky primeranosti konania a nesprávneho procesného postupu súdu*“ sťažovateľ uviedol, že „*Okresný súd Bratislava I dňa 12.10.2018 rozhodol o nároku sťažovateľa (takmer po 2 rokoch od uplatnenia nároku), uznesením vyššieho súdneho úradníka avšak riadne a včas nerozhodol o sťažnosti sťažovateľa zo dňa 24.10.2018*“. Podľa sťažovateľa dĺžka trvania konania o ním uplatnenom nároku v napadnutom konaní, ktorá je viac ako 3 roky, je neprimeraná a neospravedlňiteľná. Okresný súd podľa názoru sťažovateľa nekoná tak, aby ochrana jeho práv bola rýchla a účinná. Keďže aktívnej činnosti súdu podľa sťažovateľa nebránila žiadna zákonná prekážka, k porušeniu jeho práv došlo najmä nečinnosťou okresného súdu.

4. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti požaduje aj priznanie finančného zadost'učinenia v sume 1 000 €, ktorého výšku považuje za primeranú vzhľadom na celkovú dĺžku konania o uplatnenom nároku sťažovateľa a trvajúci stav jeho právnej neistoty.

5. V petite ústavnej sťažnosti sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd nálezom rozhodol o porušení jeho v záhlaví označených práv postupom okresného súdu v napadnutom konaní, aby prikázal okresnému súdu v napadnutom konaní konať bez zbytočných priet'ahov a priznal sťažovateľovi finančné zadost'učinenie v sume 1 000 € a náhradu trov konania v sume 375,24 €.

II.

Vyjadrenie okresného súdu a replika sťažovateľa

6. Na základe výzvy ústavného súdu sa k ústavnej sťažnosti vyjadril podpredseda okresného súdu podaním sp. zn. 1 SprV 647/2020 z 28. júla 2020 doručeným ústavnému súdu 3. augusta 2020, ktorý okrem prehľadu úkonov súdu a sťažovateľa v napadnutom konaní vo svojom vyjadrení k veci uviedol, že *„sa jedná o rozsahovo zložitú vec, pozostávajúcu z celkovo 14.168 strán. Do dňa vyhotovenia tohto vyjadrenia bola vec opakovane prerozdelená, konkrétne dňa 15. 03. 2019 na základe dodatku k rozvrhu práce č. 2 Okresného súdu Bratislava I pre rok 2019 bola vec pridelená JUDr. Branislavovi Harabinovi. Z dôvodu okolnosti nástupu na materskú dovolenku zákonným sudcom došlo dňa 10. 10. 2019 k prerozdeleniu veci na základe dodatku č. 5 Okresného súdu Bratislava I pre rok 2019 do súdneho oddelenia zákonného sudcu JUDr. Jánovi Golianovi, PhD. (predsedovi súdu Okresného súdu Bratislava I), pričom k fyzickému prebratiu spisu zákonným sudcom došlo dňa 16. 10. 2019.*

Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ podal sťažnosť na priet'ahy v konaní sp. zn. 2 T 87/2010. Potvrdzujem, že predmetnú sťažnosť v správnom denníku evidujeme a bola riešená pod 1SprV/306/2019, pričom táto sťažnosť bola postúpená na vybavenie priamo do konania 2 T 87/2010. Zároveň uvádzam, že v čase, kedy došlo k postúpeniu sťažnosti [REDACTED] do oddelenia zákonnému sudcovi na vybavenie, zákonný sudca sa v danom čase nachádzal na materskej dovolenke. Následne bola vec pridelená zákonnému sudcovi JUDr. Jánovi Golianovi, PhD, ktorý je od 15. 04. 2019

predsedom Okresného súdu Bratislava I a z uvedeného dôvodu preto nastala ďalšia skutočnosť, ktorá prispela k predĺženiu doby na vykonanie sťažovaného úkonu. Taktiež uvádzam, že sťažovateľ po doručení oznámenia o vybavení podanej sťažnosti mal možnosť v zmysle ustanovení § 55 ods. 3 a ods. 4 Tr. por. využiť ďalšie práva sťažovateľovi priznané, pričom sťažovateľ ďalej nevyvinul žiadnu aktivitu.

Vychádzajúc zo spisového materiálu... možno konštatovať nečinnosť tunajšieho súdu v tomto konaní, na stranu druhú k daným prieťahom v konaní došlo prevažne z objektívnych príčin bez subjektívneho zavinenia zákonného sudcu, a to najmä z dôvodu nadmernej zaťaženia jeho súdnych oddelení a tiež z dôvodu viacnásobných zmien zákonného sudcu.

... Konečné rozhodnutie ponechávam na zváženie Ústavnému súdu Slovenskej republiky a v prípade záveru, že právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov porušené bolo, žiadam, aby súd zvážil dôvodnosť a primeranosť finančného zadosťučinenia a nepriznal sťažovateľovi finančné zadosťučinenie, a to najmä s ohľadom na skutočnosť, že počas konania došlo k viacerým zmenám zákonných sudcov a predmetné uznesenie, ktoré bolo dôvodom podanej sťažnosti, bolo dňa 21.07.2020 vydané a sťažnosti sťažovateľa vyhovené.“

Podpredseda okresného súdu vo svojom vyjadrení zároveň uviedol, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania v konaní o prijatej ústavnej sťažnosti.

7. Súčasťou vyjadrenia podpredsedu okresného súdu bolo aj stanovisko vo veci konajúceho zákonného sudcu, ktorý k veci uviedol:

„V prvom rade si dovoľujem konštatovať, že sa jedná o mimoriadne zložitú a náročnú trestnú vec, pričom trestný spis má v súčasnosti 14.168 strán. Zároveň poukazujem na skutočnosť, že predmetná trestná vec bola za posledný 1 a 1/2 roka 2x prerozdeľovaná a to 15. 03. 2019 dodatkom k rozvrhu práce č. 2 Okresného súdu Bratislava I pre rok 2019, kedy bola vec pridelená JUDr. Branislavovi Harabinovi. JUDr. Harabin následne koncom mesiaca júl nastúpil na materskú dovolenku pričom spis bol dňa 10. 10. 2019 prerozdelený dodatkom č. 5 Okresného súdu Bratislava I pre rok 2019 prerozdelený do môjho oddelenia, pričom k fyzickému prerozdeleniu spisu došlo dňa 16. 10. 2019.

Uvedený stav spôsobil skutočnosť, že v čase postúpenia sťažnosti [REDAKOVANÉ] priamo do oddelenia na vybavenie, bol spis pridelený sudcovi, ktorý sa nachádzal na materskej dovolenke. Následne bol spis pridelený do oddelenia 9T, ktorého som predsedom dňa 16. 10. 2019. K uvedenej veci ďalej uvádzam, že som zároveň od 15. 04. 2019 aj predsedom Okresného súdu Bratislava I a na vybavovanie všeobecnej sudcovskej agendy mám prirodzene menej času. Uvedomujem si skutočnosť, že to nemôže mať vplyv na posudzovanie prietáhov v konaní procesných strán avšak je potrebné poukázať, že prietah v konaní spôsobil aj sťažovateľ sám svojou pasivitou a to potom, ako bol zo strany predsedu súdu informovaný o postúpení jeho sťažnosti priamo do oddelenia na postup podľa § 55 ods. 3 Tr. por., nevyvinul žiadnu aktivitu, tak ako to predpokladá § 55 ods. 4 Tr. por. pričom to bolo v čase kedy som vo veci nebol zákonným predsedom senátu.

Sťažovateľ ďalej nijako smerom k predsedovi súdu neavizoval, že jeho žiadosť nebola podľa ustanovení § 55 Tr. por. riadne zákonným sudcom vybavená. Až podaním ústavnej sťažnosti dňa 04. 02. 2020, o ktorej sa tunajší súd dozvedel doručením uznesenia o prijatí veci na ďalšie konanie dňa 24. 06. 2020 som ako predseda súdu a zároveň aj predseda senátu zistil, namietané práva sťažovateľom. Ako zákonný sudca som si okamžite nechal predložiť spis, ktorý má 14 168 strán a zjednal vo veci okamžitú nápravu (uznesenie VSÚ zo dňa 21. 07. 2020, č.l. 14.166 spisu).

... v tejto súvislosti si dovoľujem poukázať aj na morálny aspekt podanej ústavnej sťažnosti [REDAKOVANÉ]. Menovaný si ako advokát uplatnil aj náhradu trov konania za neexistujúce hlavné pojednávanie ako aj neverejné zasadnutia, ktorých sa nezúčastnil napríklad na Krajskom súde v Bratislave. Keby sa nejednalo o evidentne premlčané skutky, tak by som ako predseda súdu zvažoval podanie trestného oznámenia pre pokus tr. činu podvodu. V tomto kontexte poukazujem na uplatnené trovy konania sťažovateľom (č.l. 14131 - 14133), v kontexte s uznesením VSÚ zo dňa 21. 07. 2020, č.l. 14.166 spisu. Vzhľadom na vyššie popísané skutočnosti napriek vedomosti, že zrejme zo strany Okresného súdu Bratislava I čiastočne mohlo dôjsť k prietahom v konaní, tieto považujem za objektívneho charakteru, za ktoré nesie zodpovednosť štát a to dlhodobým neriešením poddimenzovanosti Okresného súdu Bratislava I, ako najväčšieho a najviac zaťaženého okresného súdu v Slovenskej republike.“

8. K vyjadreniu okresného súdu zaujal na základe výzvy ústavného súdu stanovisko právny zástupca sťažovateľa, ktorý vo svojom podaní doručenom ústavnému súdu 14. augusta 2020 uviedol:

«Uvádzané dôvody vo vzťahu k nároku sťažovateľa, t.j. opakované prerozdelenie predmetnej trestnej veci v poradí viacerým zákonným sudcom Okresného súdu Bratislava I, a to JUDr. Branislavovi Harabinovi a JUDr. Jánovi Golianovi, PhD., nie sú objektívnymi skutočnosťami, ktoré by tvorili prekážku riadneho prejednanía uplatneného nároku. V tejto súvislosti Ústavný súd SR v náleze sp. zn. II. ÚS 444/2014, 27/2014 z 6. novembra 2014 rozhodol tak že právo iného sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov porušené bolo a súčasne v odôvodnení predmetného nálezu vyslovil právny názor, podľa ktorého, cit.: Opakované pridelovanie predmetnej veci zákonným sudcom na prerokovanie a rozhodnutie nemožno považovať za relevantnú procesnú aktivitu okresného súdu. Uvedená procesná aktivita je dôsledkom iných, s konaním bezprostredne nesúvisiacich skutočností (napr. personálne zmeny na okresnom súde, práceneschopnosť zákonného sudcu a pod.), t. j. nemožno ju hodnotiť ako zámernú a priamu procesnú aktivitu okresného súdu smerujúcu k prerokovaniu a rozhodnutiu veci samej.“ Tento právny názor Ústavného súdu SR je ustálený v rozhodovacej činnosti ÚS SR, pričom aj I. senát Ústavného súdu SR v náleze sp. zn. I. ÚS 519/2017-25 zo dňa 17. januára 2018 vyslovil zhodný právny názor...

Sťažovateľ pripomína Ústavnému súdu SR, že konanie o jeho nároku trvá od 18.01.2017 čo je podľa právneho názoru sťažovateľa neakceptovateľné pričom v tejto súvislosti už Ústavný súd SR judikoval, že ak už konanie trvá neprimerane dlho, má všeobecný súd venovať zvláštnu pozornosť jeho urýchleniu (vid'. napr. rozhodnutie ÚS SR, sp. zn. III. ÚS 146/05) – čo sa však vôbec nestalo. Sťažovateľovi v súvislosti s vyjadrením JUDr. Jána Goliana, PhD., sudcu Okresného súdu Bratislava I a predsedovi senátu 9T dáva Ústavnému súdu SR do pozornosti, že v odôvodnení uznesenia Okresného súdu Bratislava I, sp. zn. 2T/87/2010 zo dňa 12.10.2018 sa uvádza, že „súd nepriznal nárok na odmenu a náhradu za vo vyúčtovaní uvedené úkony účasť na hlavnom pojednávaní zo dňa 20.10.2011, 03.11.2011, 02.01.2012 a 20.03.2013 a to z dôvodu, že súčasťou spisového materiálu nie sú zápisnice z týchto hlavných pojednávaní a preto nie je možné preukázať účasť obhajcu na týchto úkonoch..“, z čoho nevyplýva, že sa dané úkony

nekonali. Sťažovateľ pri vyúčtovaní vychádzal zo svojich poznámok k jednotlivým úkonom. Odmenu za účasť na žiadnom verejnom zasadnutí si v danom konaní neuplatnil. V neposlednom rade sťažovateľ uvádza, že hoci spisový materiál k predmetnej trestnej veci, v rámci ktorej si svoj nárok uplatnil, je rozsiahly, konanie o jeho nároku v žiadnom prípade nemožno považovať za zložité, keďže sa zväčša jedná o administratívnu činnosť.

... V zmysle tu uvedených dôvodov a skutočností žiadam, aby Ústavný súd SR rozhodol v zmysle petitu ústavnej sťažnosti sťažovateľa.»

8.1 Právny zástupca sťažovateľa vo svojom stanovisku zároveň uviedol, že „*netrvám na verejnom ústnom pojednávaní senátu Ústavného súdu Slovenskej republiky*“.

9. Ústavný súd preto so súhlasom účastníkov konania podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil od ústneho pojednávania v danej veci, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

III.

Relevantná právna úprava a judikatúrne východiská ústavného súdu

10. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

11. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

12. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

13. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

14. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

15. Sťažovateľ sa svojou ústavnou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ku ktorému malo dôjsť postupom okresného súdu v napadnutom konaní pri rozhodovaní o jeho nároku na náhradu trov obhajoby.

16. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

17. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov (i práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote) je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04, IV. ÚS 365/04).

IV.

Posúdenie vecí ústavným súdom

18. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj ústavnú sťažnosť sťažovateľa.

19. Pokiaľ ide o kritérium, ktorým je právna a faktická zložitosť veci, ústavný súd predovšetkým konštatuje, že predmetom rozhodovania okresného súdu v napadnutom trestnom konaní nebolo rozhodovanie o merite veci, teda o opodstatnenosti trestného obvinenia, ale „iba“ rozhodovanie o trovách konania, resp. o jednotlivom/čiastkovom nároku sťažovateľa na priznanie odmeny a náhrady podľa tarify. Keďže v prevažnej miere ide o rutinné mechanické posúdenie opodstatnenosti jednotlivých uplatnených úkonov právnej služby, nemožno sa stotožniť s názorom okresného súdu, že „*sa jedná o mimoriadne zložitú a náročnú trestnú vec*“, *argumentujúc rozsiahlosťou spisového materiálu*. Zdlhavý priebeh rozhodovania o nároku sťažovateľa preto nemožno ospravedlniť faktickou či právnou zložitosťou veci.

20. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa v napadnutom konaní, ústavný súd nezistil takú okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jeho ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v predmetnom konaní k zbytočným priet'ahom. Na ťarchu sťažovateľa z pohľadu zbytočných priet'ahov v napadnutom konaní nemožno pripísať ani skutočnosť, na ktorú poukázal podpredseda okresného súdu vo svojom vyjadrení k ústavnej sťažnosti, že priet'ahy v *konaní spôsobil sám sťažovateľ svojou pasivitou a tým, že nevyvinul žiadnu aktivitu tak, ako to predpokladá § 55 ods. 4 Trestného poriadku*.

21. Napokon ústavný súd hodnotil postup okresného súdu z hľadiska existencie zbytočných prietahov v napadnutom konaní, pričom zistil v postupe okresného súdu najmä jeho nečinnosť, ale aj nesústredenú činnosť, ktorá tiež môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov (napr. IV. ÚS 22/02, III. ÚS 103/09).

22. Z predloženého súvisiaceho spisu okresného súdu vyplýva, že sťažovateľ si podaním doručeným okresnému súdu 18. januára 2017 uplatnil nárok na priznanie odmeny a náhrady hotových výdavkov, ktorý vyčíslil v celkovej sume 2 878,15 €. Okresný súd o nároku sťažovateľa rozhodol uznesením z 12. októbra 2018, ktorým sťažovateľovi priznal odmenu v sume 573,09 €. Proti označenému uzneseniu okresného súdu podal sťažovateľ 25. októbra 2018 sťažnosť, o ktorej okresný súd rozhodol 21. júla 2020 tak, že sťažnosti vyhovel, napadnuté uznesenie zrušil a priznal sťažovateľovi odmenu v sume 2 039,22 € (uznesenie bolo zaslané stranám v ten istý deň).

23. Ústavný súd na základe uvedeného konštatuje, že okresný súd rozhodoval o nároku sťažovateľa tri roky a šesť mesiacov, čo je samo osebe neprimerané, a to aj s prihliadnutím na povinnosť orgánu činného v trestnom konaní rozhodnúť o takom návrhu do 30 dní od jeho podania (§ 553 ods. 3 Trestného poriadku). Okresný súd pri rozhodovaní o nároku sťažovateľa postupoval nesústredene, keď síce priznal odmenu za sťažovateľom uplatnené úkony právnej služby, čiastkové odmeny však nesprávne sčítal. Obdobne nesústredene postupoval pri dani z pridanej hodnoty, ktorú nepriznal aj napriek tomu, že sťažovateľ už v podaní z 18. januára 2017 preukázal, že je platiteľom tejto dane. Sťažovateľ preto dôvodne podal sťažnosť, dôsledkom čoho bolo oddialenie konečného rozhodnutia o nároku sťažovateľa o ďalších dvadsať mesiacov.

24. Obranu okresného súdu, podľa ktorého k prietahom v napadnutom konaní došlo z dôvodov, ktoré sú objektívneho charakteru (viacnásobné zmeny zákonného sudcu, nadmerná zaťaženosť súdnych oddelení, dlhodobo neriešená poddimenzovanosť okresného súdu), nebolo možné akceptovať. Podľa právneho názoru ústavného súdu vyjadreného v rozhodnutí sp. zn. III. ÚS 14/00 otázky množstva vecí, personálne a organizačné problémy súdu nie sú v zásade ústavne významné pre posúdenie toho, či došlo k zbytočným

prieťahom v konaní (mutatis mutandis I. ÚS 55/02, IV. ÚS 84/02). Ústava v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie veci, a teda vykonanie spravodlivosti bez zbytočných prieťahov. I keď nie všetky nástroje na vyriešenie tzv. objektívnych okolností sa nachádzajú v dispozičnej sfére vedenia súdu či konajúceho sudcu, nemožno systémové nedostatky v oblasti výkonu spravodlivosti pripisovať na ťarchu účastníkov súdneho konania (pozri napr. I. ÚS 119/03).

25. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd dospel k záveru, že v napadnutom konaní došlo pri rozhodovaní o nároku sťažovateľa na priznanie odmeny a náhrady k prieťahom, ktoré boli spôsobené najmä nečinnosťou a nesústredenou činnosťou okresného súdu. Z uvedených dôvodov ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto nálezu.

V.

Prikázanie vo veci konať a priznanie primeraného finančného zadost'učinenia

26. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

27. Podľa § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže prikázať, aby ten, kto porušil základné práva a slobody sťažovateľa svojou nečinnosťou, vo veci konal.

28. Vzhľadom na skutočnosť, že okresný súd svojím uznesením z 21. júla 2020 rozhodol o sťažnosti sťažovateľa a toto rozhodnutie následne aj zaslal stranám konania, nepostupoval ústavný súd podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde a neprikázal okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prieťahov (bod 4 výroku nálezu).

29. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

30. Podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže priznať sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, ak o to požiadal.

31. Podľa § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, v ústavnej sťažnosti uvedie rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

32. Podľa § 135 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd prizná sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, orgán verejnej moci, ktorý porušil základné práva a slobody sťažovateľa, je povinný sťažovateľovi priznané finančné zadosťučinenie zaplatiť do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

33. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti žiadal priznať primerané finančné zadosťučinenie v sume 1 000 € vzhľadom na celkovú dĺžku konania o ním uplatnenom nároku a trvajúci stav jeho právnej neistoty.

34. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

35. Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných EŠLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

36. Vzhľadom na dĺžku rozhodovania okresného súdu, ktorý o nároku sťažovateľa rozhodoval 3 a pol roka, na jeho neodôvodnenú nečinnosť a nesústredený postup, berúc do úvahy povahu sťažovateľom uplatneného nároku, ústavný súd považoval priznanie sumy 1 000 € za primerané finančné zadost'učinenie pre sťažovateľa podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde (bod 2 výroku tohto nálezu).

VI.

Trovy konania

37. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

38. Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom a ktoré sťažovateľ uplatnil v sume 375,24 €.

39. Úhradu priznal za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2020 (prevzatie a prípravu zastúpenia, písomné vyhotovenie ústavnej sťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3 a § 11 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to každý úkon po 177 €, t. j. spolu 354 €, čo spolu s režijným paušalom za dva úkony [2 x 10,62 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky), t. j. 21,24 €] predstavuje sumu 375,24 €. Trovy právneho zastúpenia boli preto priznané v sťažovateľom požadovanej sume.

40. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového priadku) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

41. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. septembra 2020

Martin Vernarský
predseda senátu